

Yleiset sopimusehdot

► Sopimus voidaan laatia käyttämällä joko yksilöllisiä tai yleisiä sopimusehtoja. Vakioehdot ovat oikein sovellettuna sopimusten tekoa helpottava väline, mutta keskeiset sopimuskohdat on syytä tarkastaa ja täsmentää tapauskohtaisesti. Tässä kortissa käsitellään vakioehtoihin liittyviä erityiskysymyksiä.

Vakioehdot avuksi

Sopimus voidaan laatia käyttämällä joko yksilöllisiä tai yleisiä sopimusehtoja. **Vakiosopimuksella** tarkoitetaan sopimusta, joka laaditaan osittain yleisiä sopimusehtoja eli vakioehtoja käyttäen. Vakioehdot on tarkoitettu käytettäväksi useissa yksittäisissä sopimuksissa monien eri sopimuskumppanien kanssa. Vakioehdot on voinut laatia **yksittäinen yritys** omaa toimintaansa varten tai tietty **järjestö useiden yritysten käyttöön**. Yleiset ehdot ovat sopimuksissa **hyvä runko**, mutta niiden lisäksi jokainen sopimus on aina syytä lukea huolellisesti läpi ja tehdä tapauskohtaisesti tarvittavia muutoksia. Vakioehdot eivät useimmiten sellaisinaan ole paras vaihtoehto, vaan ne vaativat täsmennyksiä.

Mietittävä!

- **Tiedätkö, miksi sopimusehtojen käyttäminen kannattaa?** Hyvien sopimusten laadintaan ja tarkoituksenmukaisten sopimusehtojen käyttämiseen on syytä panostaa. Ellet käytä yleisiä sopimusehtoja etkä ole sopinut muusta, sopimuksiisi sovelletaan yleensä myyjälle ankaria kauppalaajeja. Vakiintuneet ehdot ovat toimivan sopimuskäytännön perusta, mutta niihin kannattaa usein tapauskohtaisesti tehdä lisäyksiä, täsmennyksiä jne. Muista, että pakottavien lakien (esim. kuluttajansuojalaki) säännöksistä et voi sopimusehdoilla poiketa.
- **Tiedätkö yritysten ja järjestöjen laatimien vakioehtojen erot?** Vakioehdot voidaan erotella laatijansa mukaan. Ehdot voivat olla vain toisen sopijapuolen kuten myyjäyhtiön omaa toimintaansa varten laatimat tai ehdot on voinut laatia tietty järjestö useiden yritysten käyttöön. Usein eri elinkeinoalat laativat omat vakioehtonsa, joita ko alan liikkeet ja yrittäjät käyttävät. Jos sopimuskumppanillasi on omat ehdot, tarkista että ne ovat sinunkin kannaltasi tarkoituksenmukaiset.
- **Tunnetko toimintasi kannalta keskeiset vakioehdot?** Tutustu toimialasi yleisiin ehtoihin sekä oman ja sopimuskumppanisi yrityksen käyttämiin omiin vakioehtoihin. Saman alan yrittäjät käyttävät useimmiten samoja tai samankaltaisia vakioehtoja, jotka sopijapuolten on yleensä hyväksyttävä sopimukseen päästäkseen.

• Oletko tutustunut vakioehtojen sisältöön?

Vakioehdot voivat olla erilaisia ja erilaajuisia. Ehdot voidaan kirjata erilliselle paperille tai valmiille sopimuskäytännölle ja ne voivat sisältyä eri asiakirjoihin kuten esitteisiin, luetteloihin jne. Usein vakioehdot sisältyvät valmiisiin vakiosopimuskäytännöihin, joihin on määritelty ko toimialan/ yrityksen sopimusten pääkohdat kuten osapuolten oikeudet ja vastuut, maksu- ja toimintuehdot jne. Sopimus täydennetään tapauskohtaisesti vain keskeisten kohtien kuten toimitusajan, hinnan ja allekirjoitusten osalta, jolloin jokaisesta sopimuskohdasta ei tarvitse erikseen neuvotella.

Tulkinnan pätevyysjärjestys:

- Pakottavat lait
- Sopimus
- Kauppatavat
- Tahdonvaltaiset lait

- **Käytätkö sopimuksissa tarkoituksenmukaisia ehtoja?** Varmista käyttämiesi ehtojen asianmukaisuus ja sovittavan asian ja sopimusehtojen yhteensopivuus. Tarkista ajoittain yrityksesi kaupankäyntitavat sekä käytetyt sopimusehdot ja ruutiinit, vaikka sopimuspolitiikka näyttäisi toimivalta.
- **Tiedätkö, kenen ehdoin sopimus on tehty ja ovatko ehdot kaikille osapuolille kohtuulliset?** Vakioehdot ovat ensisijaisesti laatijansa edun mukaiset, jolloin ne voivat olla toiselle osapuolelle kohtuuttomat. Pk-yrityksen kauppakumppanit ovat usein omaa yritystä suurempia yrityksiä, jotka liittävät sopimukseen omat sopimusehtonsa. Vakioehtojen ankarien takuu- tai muiden ehtojen muuttamisesta kannattaa pyrkiä sopimaan kauppakumppanien kanssa. Tarkista, että ehdot ovat tulleet sopimukseen tarkoituksella, eivätkä tahtomattasi tai epähuomioissa. Pidä puolesi! Tasapuolinen sopimus on kaikkien sopijapuolten etu.

- **Tiedätkö, että vakioehtoja kannattaa usein täsmentää yksilöllisillä ehdoilla?** Vakioehdot ovat sopimisessa hyvä perusta ja tarkistuslista. Sopimukset on silti käytävä tapauskohtaisesti läpi. Joskus vakioehtoja kannattaa täsmentää ja räätälöidä sopimalla yksilöllisemmistä, sopimusosapuolia tyydyttävämmistä ehdoista. Ristiriitatilanteissa yksilölliset ehdot syrjäyttävät aina yleiset ehdot.
- **Ymmärtävätkö sopijapuolellet sopimusehdot samoin?** Käytä molempien sopijapuolten samoin ymmärtämiä sopimusehtoja. Vältä epämääräisiä ilmaisuja. Ilmaise sopimusehdoissa selkeästi, ketkä ovat sopijapuolia. Kenen välillä sopimus lopulta tehdään, eli käyttääkö joku sopimus-kumppaneista esim. alihankkijoita jne. Kun sopijat tuntevat ehdot ja niiden merkityksen, he tietävät sopimusta allekirjoittaessaan, mihin sitoutuivat.
- **Onko sopimusehdot liitetty asianmukaisesti sopimukseen?** Lue sopimusehdot aina huolellisesti läpi, ennen kuin allekirjoitat ne ja liität ne sopimukseen. Varmista, että haluamasi ehdot tulevat asianmukaisesti sopimukseen liitetyiksi. Suositeltavinta on sekä viitata ehtoihin sopimustekstissä että oheistaa ne sopimuksen liitteeksi.
- **Näkyvätkö vakioehdot kaikissa sopimusasiakirjoissa?** Varmista, että sopimusehdot ovat mukana kaikissa sopimuspaperieissa (tarjouksessa, tilauksessa jne.), jotta käytettyjä ehtoja voidaan seurata koko sopimisprosessin ajalta. Viimeksi mukaan liitetyt ehdot ovat useimmiten pätevät.
- **Tiedätkö, että epäselvää ehtoa tulkitaan laittijan vahingoksi?** Käytä selkeitä ehtoja. Ilmoita vastapuolelle, jos omat ehdosi ovat ankarat tai yllättävät.
- **Onko sopimusehdot päivitetty?** Päivitä sopimusehdot olosuhteiden, lainsäädännön jne. muuttuessa. Vanhentuneiden tai puutteellisten ehtojen osalta turvaudutaan epäselvyystepäätöksissä lain säännöksiin. Älä luota liikaa valmiiseen sopimusmalliin - tarkista aina sopimuksen keskeiset kohdat.
- **Onko yritykselle nimetty sopimuspolitiikasta vastaava henkilö?** Sujuvan sopimuspolitiikan kannalta on järkevää nimetä vastuhenkilö, joka huolehtii sopimusasioiden hoitamisesta.
- **Tiedätkö, että ellet halua tulla sidotuksi vakioehtoihin, asiasta on reklamoitava?** Sinun katsotaan hyväksyneen esitetyt ehdot, ellet reklamoi asiasta vastapuolelle.
- **Onko vastapuolta informoitu ankarista ja yllättävistä ehdoista?** Ellei vastapuoli tunne ehdotettuja ehtoja tai ehdot ovat hänelle ankarat tai yllättävät, asiasta on erikseen huomautettava. Ehdon ankaruutta arvioidaan tapauskohtaisesti mm. sopijapuolten asiantuntemuksen mukaan.

- **Tiedätkö, että kohtuuttomia sopimusehtoja voidaan sovittaa?** Jos sopimuksen ehto on jollekin sopijapuolelle kohtuuton, ehtoa voidaan sovittaa tai jättää se kokonaan huomioimatta. Ehdon kohtuuttomuuteen vaikuttavat mm. sopijoiden asema, asiantuntemus, olosuhteet jne. Tuomioistuimessa voidaan kohtuullistaa ja sovittaa mm. sopimussakkoa, sopimuksen perumista ja kilpailukieltä koskevia sopimusehtoja.

Laatija: Sanna-Mari Krappe, Tukkk. Copyright © 2000 PK-RH -hanke. Työvälinesarjan ovat pääosin rahoittaneet Euroopan sosiaalirahasto ja sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto sekä Työsuojelurahasto. Versio 0.8. 23.8.2000.
Tiedosto: kor-sop-yleiset-ehdot.doc